

INTEGRAREA EUROPEANĂ

– UN PAS SPRE REUNIFICAREA BASARABIEI CU ȚARA

*Valeriu Dulgheru, prof.univ.dr.hab. D.H.C.
Universitatea Tehnică a Moldovei*

Nu cred că există cineva cu adevărată suflare românească să nu dorească ReUnirea cu Țara. Este un vis frumos, un dor, care ne mistuie pe noi, românii din acest colt de țară, de peste 30 de ani. Problema e cum de făcut această ReUnire cu Țara Mamă?

Din păcate și după 30 de ani de așa numită independență nu am reușit să revenim acasă. În acești ani am auzit declarații, frumoase declarații, cu duiumul. S-au perindat tot soiul de așa numiți „salvatori unioniști”, care ne-au tot promis Unirea cu Țara, iar carul Unirii se află astăzi tot acolo, ca și 30 de ani în urmă. Cât fac doar „declarațiile de unire” ale acestui Iu(da) Roșca.

Acum nu mai cred în faptul că „*orice ce zboară se mănâncă*”. Nu mai cred în unionismul declarat, steril, care nu este urmat și de acțiuni de apropiere cu Țara. Nu mai cred în cei, cărora Maia Sandu le-a dat o șansă să între în parlament să reprezinte cele peste 40% de unioniști, provocând alegerile parlamentare anticipate, deseori mergând pe muchie de cuțit. Și cum au folosit pseudo-liderașii unioniști această șansă? Dezbinați, orgolioși, au luat sub 1% de voturi, potențialul real fiind de peste 40%. Nu s-au putut uni între ei, unde să mai unească o națiune! Este clar că este strict necesară o platformă unionistă, una singură, care să promoveze insistent, să realizeze, acest frumos vis.

Acestea a fost un scurt preambul. Încerc să vin cu unele răspunsuri, evident subiective, privind căile de realizare a ReUnirii. Eu aș vedea 3 căi posibile de realizare a Unirii:

1. Unirera imediată și necondiționată cu Țara;
2. Pregătirea Reunirii și realizarea ei în timp;
3. Pregătirea pentru Integrarea Europeană, concomitent cu pregătirea reUnirii, după care să fie realizată ReUnirea.

Voi încerca să comentez care din aceste căi este (sunt) mai reale? Evident este o părere personală, discutabilă.

Prima cale. În opinia mea, și nu doar, este cea mai dorită, dar și cea mai puțin realizabilă la moment. Uniunea Europeană este acum plinar preocupată de stoparea acestui războiul criminal al lui Putin împotriva Ucrainei. Dar și Țara-România poate fi pusă într-o situație cu acest urs din est la granițe.

Calea a doua – Pregătirea ReUnirii (de fapt o să observăm o intercalare a ultimelor două căi: pregătirile de ReUnificare cu pregătirile pentru integrarea europeană).

Orice proces de reunificare înseamnă niște costuri. Dacă ReUnirea ar fi avut loc în 1991 după puciul de la Moscova costurile ReUnirii ar fi fost minime datorită nivelului de dezvoltare cam același al României și Republicii Moldova. Astăzi datorită faptului că România are un grad de dezvoltare de 4-5 ori mai înalt la toate capitolele costurile ReUnirii vor fi mari. Cineva în România câțiva ani în urmă chiar calculase valoarea aproximativă a acestor costuri.

Cum ar putea fi reduse aceste costuri? O variantă de PreUnire, de pregătire a ReUnirii, ar fi constituirea unei Uniuni statale „*România – Republica Moldova*”, propunere care a fost făcută de regretatul Nicolae Dabija la Congresul de constituire a „*Sfatului Țării 2*”. Cu atât mai mult că exemple de acest fel în istoria Neamului nostru au fost:

- Unirea unităților de măsură și greutateților (1842);
- Unirea vamelor principatelor Moldova și Țării Românești (1848);
- Întrunirea Divanurilor Moldovei și Țării Românești au pus bazele fuzionării celor două principate (1857);
- Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești (Convenția de la Paris, 1858);
- 5 ianuarie și, respectiv, 24 ianuarie 1859 – alegerea domnitorului comun A. I. Cuza – unirea personalizată;
- Principatele Unite Moldova și Țara Românească (1859-1862);
- Unirea parlamentelor și guvernelor – unirea politică (1862);
- Denumirea oficială România (1866 – prezent);
- Unirea Basarabiei cu România (România Mare, 27 martie 1918).

După cum se observă procesele de unificare a celor două principate până la unirea politică a fost lungă. Aceasta a fost istorie.

Ce avem astăzi? Unele elemente de pregătire a unificării între cele două state românești există deja. Putem spune cu siguranță că acest proces de pregătire a reUnificării deja a început de mai mulți ani:

- Peste 1000 de obiective sociale (grădinițe, școli, primării, obiective culturale) au fost construite sau reparate de către România;
- Acțiunile SMURD pe teritoriul Republicii Moldova – o cale de apropiere a celor două sisteme de sănătate;
- Aproximarea celor două sisteme de educație școlară și universitară;
- Asigurarea legăturii Roaming pentru Republica Moldova;
- Interconectarea sistemelor energetice ale României și Moldovei (Gazoductul Iași-Chișinău; interconectarea rețelelor electrice ale Ucrainei și Republicii Moldova cu cele ale UE);
- Dezvoltarea infrastructurii (Demararea construirii podurilor peste Prut; a autostrăzii UNIREA până la Chișinău; Ecartamentul european al căilor ferate din Republica Moldova ș.a.).

Elemente importante ale pregătirii ReUnificării au fost Masa rotundă de ieri a Parlamentului Republicii Moldova cu Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova, ședința comună a guvernelor României și Republicii Moldova din 11 februarie curent la Chișinău, la care a fost aprobată Foia de parcurs privind domeniile prioritare de cooperare între Republica Moldova și România și fost semnate 13 documente bilaterale semnate:

- consolidarea cooperării în domeniul economic și cel investițional.
- implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova.
 - reducerea tarifelor de furnizare a serviciilor de roaming internațional și a celor de apeluri internaționale între cele două state.
 - consolidarea podului rutier între localitățile Galați (România) – Giurgiulești (Republica Moldova).
 - construirea podului rutier între localitățile Ungheni (Republica Moldova) – Ungheni (România).

- dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă a localităților sătești de pe malul Prutului.

- cooperarea în domeniul securității energetice.
- cooperarea în domeniul transformării digitale între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României.

Republicii Moldova și Guvernul României.

- colaborarea în domeniul învățământului militar.
- modernizarea sistemului educațional din Republica Moldova.
- colaborarea în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării.
- cooperarea în domeniul afacerilor interne.
- cooperare în domeniul justiției.

Acesta este doar începutul cooperării reale între cele două guverne, care se va aprofunda în timp, evident cu condiția ca la Chișinău să avem o guvernare proeuropeană.

Calea a III-a - Pregătirea pentru Integrarea Europeană, concomitent cu pregătirea reUnirii, după care să fie realizată ReUnirea. Spuneam mai sus că această cale se intercalează cu calea a II-a. Grație situației geopolitice din regiune calea de integrare europeană a reapărut în prim plan. Ar fi fost o crimă dacă Republica Moldova nu s-ar fi folosit de această șansă. Statutul de stat candidat în Uniunea Europeană deschide posibilități largi, care pot fi folosite și pentru pregătirea ReUnirii:

- acces la fonduri financiare mult mai consistente pentru redresarea economiei, dezvoltarea infrastructurii;
- accesul cercetătorilor la mai multe fonduri și programe de cercetare;
- accesul agricultorilor la programe europene de subvenționare a agriculturii și la piața Uniunii Europene;
- accesul la sistemul energetic european drept garanție a securității energetice;
- și nu în ultimul rând accesul la un sistem de securitate colectivă.

De menționat că în mod natural partenerul principal european al Republicii Moldova va fi România. Toate aceste măsuri vor conduce inevitabil la redresarea situației în toate domeniile, fapt ce va impulsiona schimbarea opticii unei părți a populației în direcția favorizării Unirii cu România.